

YARGILAMA HUKUKU

Dr. Öğr. Üyesi Barış TEKSOY

Hukukun Temel Kavramları Dersi

Öğrenme Hedeflerimiz

- **YARGILAMA HUKUKUNUN KONUSU**
- **USULE İLİŞKİN KURALLAR**
- **DAVA KAVRAMI**
- **YARGILAMANIN TEMEL İLKELERİ**
- **HUKUK YARGILAMASI**
- **CEZA YARGILAMASI**
- **MASUMİYET KARİNESİ**

Yargılama Hukukunun Konusu

- Yargılama yöntemine (usule) ilişkin kurallar
(?) Usul (Biçimsel) Hukuku-Maddî Hukuk ayrımı
- Yargı Örgütü Hukuku
(Mahkemeler, Yargıç-Savcı-Adliye Memurları, Avukatlık-Noterlik-Bilirkişilik)
- Yargılama Türleri
 - Adlî Yargı: a) Hukuk Yargılaması (Medenî Yargı)
b) Ceza Yargılaması (Ceza Yargısı)
 - İdarî Yargı
 - Özel yargı yolları: Anayasa Yargısı, Hesap Yargısı, Seçim Yargısı
- (+ Tahkim, Arabuluculuk, İcra-İflas/Takip Hukuku)

Dava Kavramı

- “ Bir başkası (**davalı**) tarafından hakkı ihlâl edilen veya tehlikeye sokulan veya kendisinden haksız bir talepte bulunulan kimsenin (**davacı**) mahkemelerden hukuksal koruma istemesi”

Dava İlişkisi:

Hukuk Yargısı + İdarî Yargı: Davacı-Davalı

Ceza Yargısı: İddia(C. Savcısı)-Savunma(Sanık)

Yargılamanın Temel İlkeleri

- Herkes, davacı veya davalı olarak, iddia veya savunma ve adil yargılanma hakkına sahiptir. (+ Kimse dava açmaya zorlanamaz.)
- Hiçbir mahkeme, önüne usulüne uygun biçimde bir dava getirilmedikçe, kendiliğinden yargılama yapamaz.
- Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.
- Davalar en az giderle ve makul süre içerisinde sonuçlandırılmalıdır. (Usul ekonomisi ilkesi)

Yargılamanın Temel İlkeleri

- Mahkemelerin bağımsızlığı
“Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve yargıçlara buyruk veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.”
- Mahkemelerin tarafsızlığı
(Yargıç, kendisine ait olan veya doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak ilgili olduğu davaya bakamaz)
- Mahkeme kararları gerekçeli olmalıdır.
- Mahkeme kararları bağlayıcıdır.

HUKUK

YARGILAMASI

(Medenî Yargı-Medenî
Usul Hukuku)

Hukuk Yargılaması ve İlkeler (Medenî Usul Hukuku)

- Özel hukuk ilişkilerinden doğan uyuşmazlıklara bakar.
- «Taraflarca getirilme ilkesi» geçerlidir.
(Taraflarca ileri sürülen deliller dışında, davayla ilgili başka olguları yargıç kendiliğinden araştıramaz.)
- Mahkeme davacının talebiyle bağlıdır.
(Talep edilmeyen bir şeye veya talepten fazlasına hükmedilemez.)
- Davanın devamı, davacının takibine bağlıdır.
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu uygulanır.

CEZA YARGILAMASI (Ceza Usul Hukuku)

Ceza Yargılaması ve İlkeler

- Suçların ve failerin kovuşturulması için, soruşturma aşaması da dahil, adlî mercilerce yürütülen iş ve işlemlerde uyulması gereken usul kuralları, ceza yargılamasının konusudur.
- «Görev gereği inceleme ilkesi» geçerlidir.
(Re'sen inceleme yetkisi)
Mahkeme, tarafların (iddia-savunma) talepleri ve göstermiş olduğu kanıtlar ile bağlı olmadan, gerçeğe ulaşmak için gereken tüm araştırmaları kendiliğinden yapabilir.

Ceza Yargılaması ve İlkeler

- İspat vasıtalarında/kanıt türlerinde sınırlama mevcut değildir.

(Hukuk Yargılaması: 2.500 lirayı aşan alacaklar ancak senetle ispat olunabilir)

- Sanığın kişisel ve somut durumu dikkate alınır.

(Alt ve üst sınırlar arasında cezanın belirlenmesinde, tecil(erteleme) kararı verilmesinde takdir yetkisi kullanılırken)

- Ceza Muhakemesi Kanunu uygulanır.

Masumiyet Karinesi

- Yargı kararıyla kanıtlanmadıkça, kimse suçlu sayılamaz. (AY m.38/4)
(?) Gözaltına alınma
(?) Tutuklama
- Sanık, şüpheden yararlanır. (İspat C. Savcısının görevidir)